

WEŹ ODDECH – MŁODZI NA RZECZ CZYSTEGO POWIETRZA

E-KURS – CZĘŚĆ III

W tej części e-kursu:

- Dowiedziecie się, jak i dlaczego promować projekt.
- Dowiedziecie się, jak sprawdzić, czy osiągnęliście cel projektu.
- Dowiedziecie się, jak podsumować pracę w projekcie.
- Dowiedziecie się, czym jest informacja zwrotna i jak ją udzielać.
- Poznaćcie ciekawe metody na refleksję grupową oraz osobistą.
- Otrzymacie podsumowywanie najważniejszych informacji całego kursu.

Kwestie techniczne kursu:

Ta część kursu składa się z 16 slajdów, praca z nimi i wspólne przeprowadzenie podsumowania zajmie Wam 2 – 3 godzin. Przygotujcie duże arkusze papieru, flamastry, małe kartki, karteczki samoprzylepne, kartki A4 oraz długopisy. Kurs jest dla Was i ma na celu wspieranie Waszego uczenia się – działajcie w grupie i nie obawiajcie się złych odpowiedzi :)

Powodzenia!

1.
TEMAT / CEL / DIAGNOZA

2.
PLAN ZADAŃ / HARMONOGRAM

3.
DZIAŁANIE + PROMOCJA

4.
**PREZENTACJA EFEKTÓW PROJEKTU
/ INFORMACJA ZWROTNA**

PROMOCJA PROJEKTU

Pamiętajcie by podzielić się tym co robicie w ramach projektu ze społecznością szkolną (uczniowie, nauczyciele, pedagodzy, Dyrekcja, rada rodziców, rodzice) i lokalną!

Promocja każdego projektu ma ogromne znaczenie – to od niej zależy, ile osób dowie się o Waszej, misji, wiadomości, którą chcecie przekazać i ile osób będzie uczestniczyć w Waszych działaniach. Szczególnie ważna jest promocja przed kluczowym działaniem w projekcie lub publiczną prezentacją, ale warto poświęcać o niej każdym etapie projektu.

Zastanówcie się, w jaki sposób możecie dotrzeć do jak najszerszego grona osób:

- ☞ warto udać się do lokalnego radia – to szczególnie dobra metoda na dotarcie z informacją do seniorów i senierek,
- ☞ napiszcie do gazetki szkolnej i lokalnej prasy oraz zamieszczajcie posty w mediach społecznościach,
- ☞ warto pomyśleć o imiennych zaproszeniach czy plakatach,
- ☞ możecie również skorzystać ze wsparcia sojuszników projektu, którzy wesprą Was również w promocji,
- ☞ nie zapomnijcie o społeczności szkolnej – zawieście plakaty i informacje na korytarzu szkolnym oraz w pokoju nauczycielskim.

Zachęcamy Was również do korzystania z własnej kreatywności i pomysłowości.

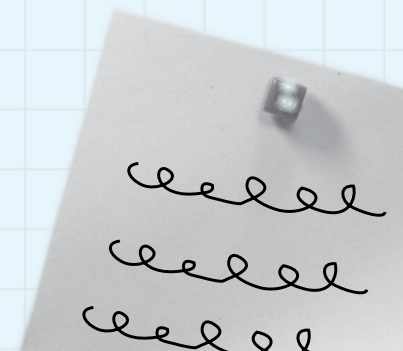

ĆWICZENIE

KANAŁY INFORMOWANIA

PRZYKŁAD PLANU PROMOCJI

LIST DO SOJUSZNIKA

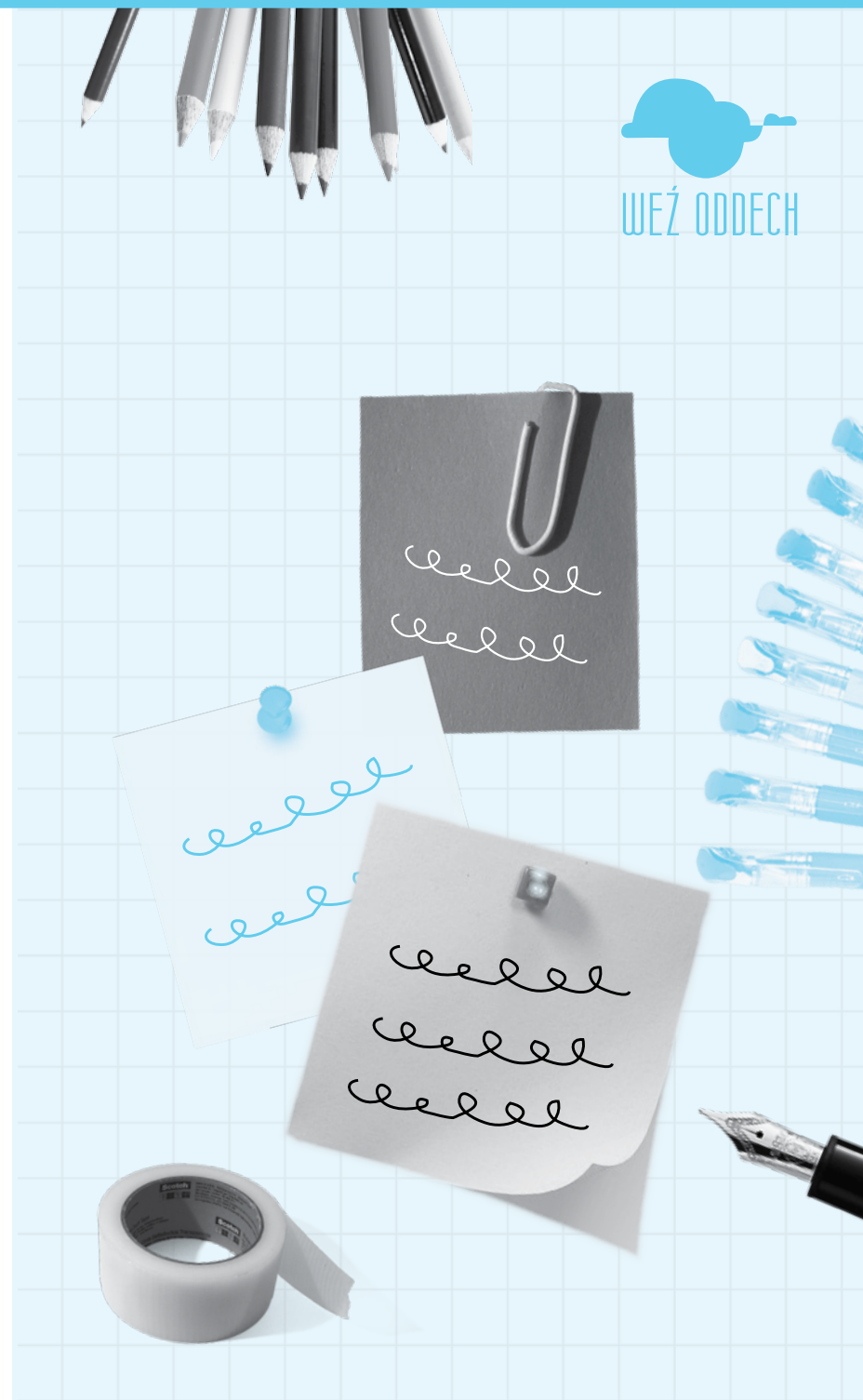

PUNKT KULMINACYJNY

Zastanówcie się również, jak mogłaby wyglądać kulminacja Waszego projektu, najważniejsze działanie w projekcie – moment, gdy publicznie zaprezentujecie efekty Waszej pracy.

Najlepiej połączyć uroczysty moment w projekcie z jakimś świętem lub wydarzeniem, datą istotną z punktu widzenia tematyki projektu lub szkoły: Dzień Czystego Powietrza, Dzień Ziemi, Tydzień Edukacji Globalnej itp.

Finałem Waszego projektu i okazją do prezentacji efektów jest wydarzenie z udziałem zaproszonych osób, np. projekcja filmowa, lekcje, wykłady połączone z wydarzeniem lub odstonięcie muralu. Kulminacja może też mieć inny charakter, np. opublikowanie stworzonego materiału (np. projektowego e-booka) w mediach lokalnych i na stronach internetowych (np. video, tekst, audio).

TYDZIEŃ EDUKACJI GLOBALNEJ

W tej edycji programu „Weź Oddech w Białymstoku” proponujemy abyście promowali swoje działania, pomysły i efekty waszych projektów chroniących powietrze, podczas

Tygodnia Edukacji Globalnej 18 – 24 listopada 2019.

Celem Tygodnia Edukacji Globalnej jest m.in. zwrócenie uwagi na problemy rozwoju współczesnego świata oraz sposób w jaki kształtuje się międzynarodowy rozwój. Edukacja globalna powinna prowadzić do osobistego zaangażowania, włączenia się w proces budowania globalnego społeczeństwa opartego na zasadach solidarności, równości i współpracy.

Tworząc własne projekty zastanówcie się nad tym jak wasze działania wpływają na innych. Czy problem z którym się mierzycie jest lokalny, czy występuje szerzej, np. międzynarodowo?

By ułatwić Wam promocję projektu organizujemy Festiwal Internetowy w czasie Tygodnia Edukacji Globalnej.

FESTIWAL INTERNETOWY

21 Listopada organizujemy Festiwal Internetowy dla wszystkich młodzieżowych grup projektowych. Bezpośredni link do rejestracji oraz więcej informacji na temat inicjatywy: [TUTAJ](#).

Podczas Festiwalu będziecie mieli okazję wziąć udział w quizach, wyzwaniach i konkursach. Będzie to również doskonała okazja do podzielenia się rezultatami swoich projektów oraz poznania grup projektowych z całej Polski.

Już dziś możecie podzielić się swoim projektem na naszym [PADLECIE](#).

Na Padlecie każda grupa uczniowska może samodzielnie dodać opis swojego działania na naszej wspólnej mapie! Bądźmy razem częścią tegorocznego TEGu! Krótki opis powinien zawierać następujące informacje:

- dane szkoły (na samym początku, przy dodawaniu miejsca),
- dwa słowa o grupie,
- działania realizowane w ramach projektu,
- zdjęcie, filmik, lub link do strony www lub inny materiał pokazujący wykonane działanie.

**FESTIWAL
INTERNETOWY
21 LISTOPADA!**

A CO PO ZAKOŃCZENIU PROJEKTU?

LUBIĘ JAK JEST
TYLE JABŁEK

A JA BYM DODAŁA
CYNAMONU

ALE PYSZNE!

Podsumowanie oraz informacja zwrotna w projekcie

W drugiej części kursu porównywaliśmy projekt do pieczenia ciasta. Wyobraźcie sobie, że wspólnie z dziadkiem upiekliście szarlotkę. Zaprosiliście gości, spędziliście wspólnie czas, a po kilku godzinach wszyscy rozeszli się do swoich domów. Podczas zmywania, dziadek zaczął się zastanawiać, czy ciasto smakowało gościom i czy warto korzystać z tego samego przepisu raz jeszcze. Mogliście w trakcie spotkania zapytać, czy ciasto smakuje, czy czegoś mu brakuje i jak można by je zmodyfikować, by bardziej smakowało. Możecie też przy innej okazji zapytać gości, czy poczęstunek był smaczny. Docenienie i komentarz do Waszego wysiłku włożonego w pie-

czenie ciasta można porównać do podsumowania projektu. I tym zajmiemy się w tej części kursu.

Każdy projekt kiedyś się kończy. Razem z nim zamyka się etap spotkań grupy, wspólnego wymyślania działań oraz ich realizacji. Każdy z Was ma pewnie wiele wspomnień związanych z pracą w projekcie. W zamknięciu jakiegoś etapu ważne jest to, aby go podsumować. Zastanowić się nad tym, co mi/nam wyszło, a co nie, czego się nauczyłem, co osiągnęliśmy jako grupa.

WYŚMIENIE!

DLA MNIE
ZA SŁODKIE

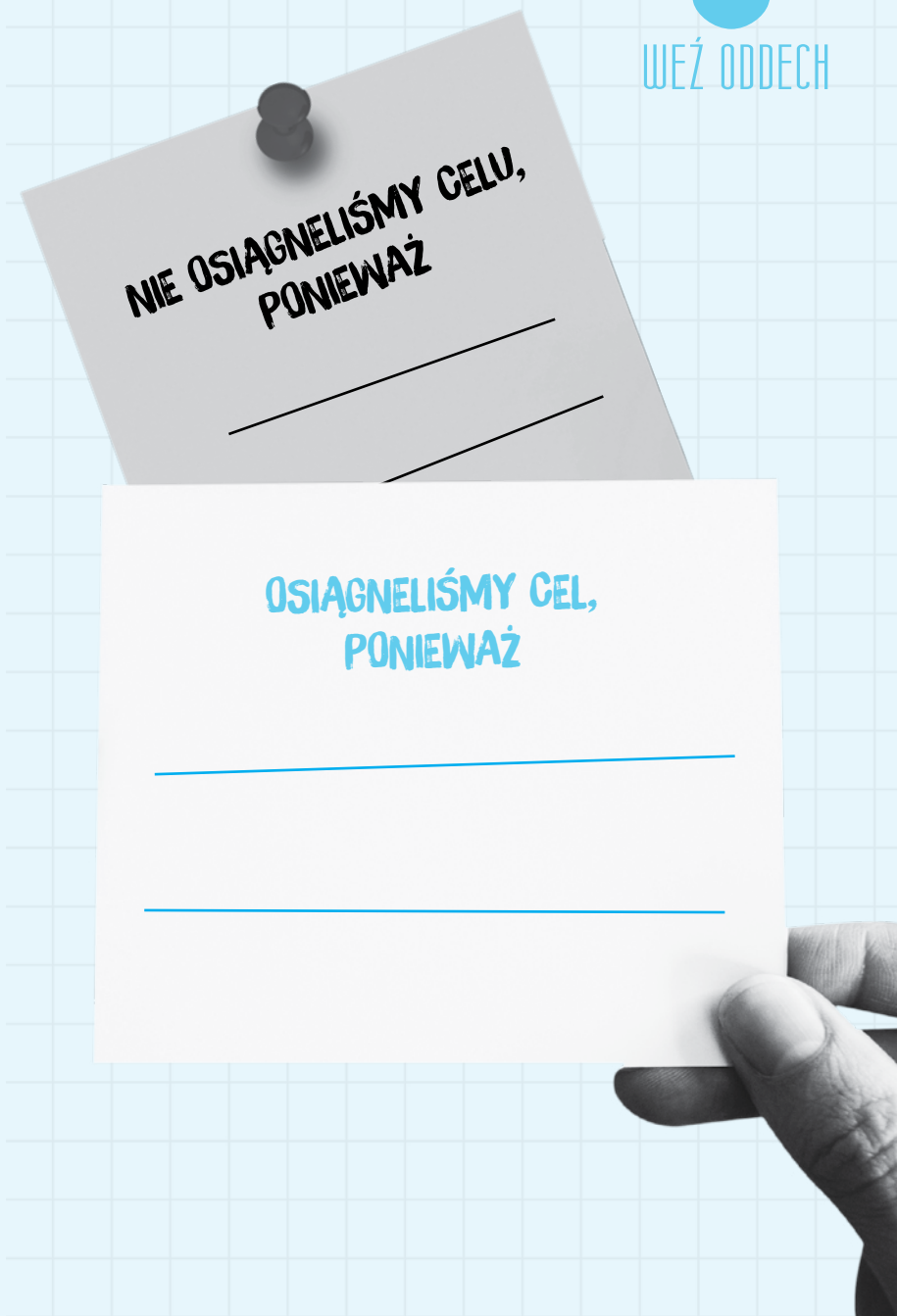

PODSUMOWUJEMY REALIZACJĘ CELÓW NASZEGO PROJEKTU

Pamiętacie jak w drugiej części e-kursu wyznaczaliście cel i określaliście temat projektu? Na dużym arkuszu papieru napiszcie cel i temat Waszego projektu i przywieście go w widocznym miejscu. Na kartce zostawcie wolną przestrzeń, tak, by można było dopisywać tam różne rzeczy.

Ćwiczenie: Czy osiągnęliśmy cel?

Każda z osób dostaje przynajmniej dwie karteczki samoprzylepne i coś do pisania. Na jednej z nich pisze: osiągnęliśmy cel, ponieważ..., a na drugiej: nie osiągnęliśmy celu, ponieważ... Teraz 2 dwie minuty na pracę indywidualną – w ciszy każdy z Was dopisuje zakończenie zdania. Możliwe, że będziecie potrzebować więcej karteczek lub nie wykorzystacie żadnej z nich. Po dwóch minutach każda osoba przykleja karteczkę obok celu, który zapisaliście na arkuszu. Po przyklejeniu jedna z osób czyta ich treść – starajcie się ich nie komentować. Pamiętajcie, że każdy z nas jest różny: inaczej definiuje sukces, inne rzeczy sprawiają, że czuje się lepiej, stąd też mogą się pojawić sytuacje, że treść karteczek będzie wyrażać opinie, niekoniecznie zbieżne z Waszym osobistym zdaniem.

ĆWICZENIE: WSPÓLNE OSIĄGNIĘCIA

To ćwiczenie jest dopełnieniem poprzedniego. Waszym zadaniem jest podsumowanie projektu przez pryzmat jego różnych etapów. Przygotujcie 4 arkusze papieru oraz flamastry. Podzielcie się na 4 kilkusobowe grupy (w jednej grupie powinny być przynajmniej 2 osoby, jeśli jest to niemożliwe, niech pojedyncze osoby wspiera opiekun/opiekunka grupy).

Na każdym z arkuszy zapiszcie:

I ETAP PROJEKTU: Wybór tematu projektu

II ETAP PROJEKTU: Cel i plan działania

III ETAP PROJEKTU: Działanie

IV ETAP PROJEKTU: Publiczna prezentacja

(To nie był obowiązkowy element Waszych projektów, jeśli nie organizowaliście prezentacji, nie zapisujcie tego etapu na arkuszu).

Każda grupa zajmuje miejsce przy dowolnie wybranym arkuszu. Zadanie polega na wypisaniu w formie mapy myśli rzeczy/działań/ rezultatów, które były możliwe do osiągnięcia dzięki współpracy w zespole na danym etapie projektu. Grupy mają na to zadanie 2 minuty.

Na tablicy zapiszcie pytania pomocnicze:

- ☞ Co zyskaliśmy na tym etapie działając jako zespół?
- ☞ Co pomagało nam pracować w grupie?
- ☞ Co tworzyło dobrą atmosferę w grupie?

Po upływie 2 minut małe grupy przechodzą do następnego arkusza, zapoznają się z hasłami, które umieściła poprzednia grupa i dopisują kolejne odpowiedzi. Zmiany robi się tak długo, by każda grupka miała szansę popracować nad wszystkimi arkuszami. Po zakończonej pracy, każda osoba zapoznaje się z treścią arkuszy.

Usiądźcie w kręgu tak, by osoby z małych grup siedziały obok siebie. Każda z grup przygotowuje odpowiedź na pytanie: jaką trudność napotkaliśmy podczas pracy w projekcie i jak sobie z nią poradziliśmy. Po przygotowaniu odpowiedzi każda z grup dzieli się odpowiedziami na forum. Podobnie jak w poprzednim ćwiczeniu, starajcie się nie komentować wypowiedzi innych osób.

INFORMACJA ZWROTNA

Nie bez przyczyny podczas ostatnich dwóch ćwiczeń wstrzymywaliście się od komentowania wypowiedzi Waszych kolegów i koleżanek. W każdej grupie mogą występować różne relacje: bywa, że osoby z grupy bardzo się lubią i spędzają ze sobą czas również poza projektem. Czasami się zdarza, że nie z każdą osobą z grupy się dogadujemy. I nie ma w tym nic złego! Podczas podsumowania pracy w projekcie, staramy się zepchnąć osobiste uczucia na dalszy plan. Tak też zrobimy w tym ćwiczeniu, w którym będziecie sobie nawzajem udzielać informacji zwrotnej.

Informacja zwrotna jest takim rodzajem **rozmowy**, która umożliwia podsumowanie projektu (lub jego etapu). Podstawową zasadą informacji zwrotnej jest to, że odnosimy się do konkretnej sytuacji, efektu pracy czy zachowania. Taki sposób rozmowy umożliwia wymianę zdań, przekazania sobie wskazówek w taki sposób, że druga osoba będzie widziała, jak te wskazówki wdrożyć w swoją pracę w przyszłości.

- ☞ W informacji zwrotnej odnosimy się do konkretnej sytuacji, efektu pracy czy zachowania.
- ☞ W informacji zwrotnej doceniamy czyjąś pracę oraz wskazujemy elementy do poprawy.
- ☞ W informacji zwrotnej dokładamy troskę, by komunikaty nie miały charakteru oceniającego, używamy określeń w komunikacie „ja”, np.: Mocną stroną twojej pracy jest..., Lubiłem z Tobą pracować, gdy... Cieszyłam się, kiedy ty..., Zrobiło na mnie wrażenie..., ponieważ..., Widzę, że w Twojej pracy brakuje..., Nie lubię, kiedy Ty..., ponieważ..., Dostrzegłem, że to zadanie było dla Ciebie trudne, ponieważ...

Tak sformułowana wypowiedź pozwala nam uniknąć wytykania błędów. Nie mówimy: Źle zrobiłeś..., Nie wykonałeś..., Nie potrafisz...

ĆWICZENIE „MOC SŁÓW”

Każda osoba otrzymuje kartkę i coś do pisania. Na kartce zapiszcie poniższe zdania w taki sposób, by pod każdym z nich zostawić wolne miejsce.

- ☞ Najbardziej podobało mi się gdy w projekcie zrobiłeś...
- ☞ Cieszę się że pracowałeś ze mną w projekcie bo dzięki Tobie...
- ☞ Dostrzegam, że w Twojej pracy brakuje...
- ☞ Nie lubię, kiedy Ty...

Po zapisaniu, przyklejcie je sobie na plecy za pomocą taśmy klejącej. Następnie spacerując po sali wpisujcie na kartkach kolegów i koleżanek dokończenie zdań, np. „Nie lubię kiedy Ty... spóźniasz się na spotkania naszej grupy projektowej”. Pamiętajcie, że skupiacie się jedynie na podsumowaniu pracy w projekcie!

Na wykonanie zadania dajcie sobie odpowiednią ilość czasu – przy małych grupach wystarczy 10 minut, przy większych trochę więcej. Jeśli ktoś z grupy nie chce udzielić odpowiedzi na czyjeś kartce, pozwólcie na to.

Po zakończonym zadaniu usiądźcie wspólnie w kręgu. Odpowiedzcie na forum na pytanie:

- ☞ Co mnie najbardziej zaskoczyło w odpowiedziach kolegów i koleżanek?
- ☞ Czego nowego dowiedziałem się o sobie?
- ☞ Co wykorzystam jako wskazówkę na przyszłość?

Podczas realizacji tego zadania pamiętajcie o kilku ważnych kwestiach: sukces grupy to ich wkład i praca wszystkich członków i członkiń. Nie ma gorszych lub lepszych osób z grupy, bo każdy jest ważny.

**ZACHĘCAMY ABY OPIEKUN/
OPIEKUNKA GRUPY BRAŁ CZYNNY
UDZIAŁ W TYM ĆWICZENIU.
INFORMACJA ZWROTNA
POWINNA BYĆ DAWANA RÓWNIEŻ
NAUCZYCIELOM I NAUCZYCIELKOM,
SZCZEGÓLNIE, GDY BRALI UDZIAŁ
W REALIZACJI PROJEKTU.
DLA GRUPY BĘDZIE TO NA PEWNO
WAŻNE WYDARZENIE,
ŻE OPIEKUN/OPIEKUNKA
PRZYJMUJE INFORMACJĘ
ZWROTNA**

ĆWICZENIE: OSOBISTY TALIZMAN

Usiądźcie w kręgu. Zapiszcie na pojedynczej kartce swoje imię i nazwisko oraz swoje trzy pozytywne cechy, które Waszym zdaniem zostały wykorzystane podczas pracy w zespole i przyczyniły się do osiągnięcia sukcesu w projekcie.

Następnie zaginajcie kartkę w taki sposób, aby cechy były niewidoczne (widać tylko imię i nazwisko) i podajcie dalej. Kolejne osoby zapisują na kartkę jedną pozytywną cechę/umiejętność osoby (której nazwisko jest widoczne na kartce), która pozytywnie wpłynęła na działania w zespole.

Po każdym wpisaniu cechy/umiejętności osoby zaginają kartkę, tak żeby każda następna osoba nie sugerowała się poprzednim zapisem. Kartka krąży w kółku tak długo, aż trafi w ręce właściciela/właścicielki. W efekcie każdy z Was otrzymuje listę kilku pozytywnych informacji na temat swojej pracy w projekcie. Niektóre z nich oczywiście mogą się powtarzać co oznacza, że są ważniejsze lub bardziej widoczne. Teraz jest czas, by każdy właściciel i właścicielka kartki zapoznała się z dopisanymi przez resztę grupy cechami. Możecie na forum podzielić się tym, co Was pozytywnie zaskoczyło, ucieszyło.

Starannie schowajcie kartki jako swoje talizmany, które dodadzą Wam sił i wzmocnią świadomość swoich atutów i potencjału jaki macie w pracy w zespole.

ĆWICZENIE: LIST DO SIEBIE

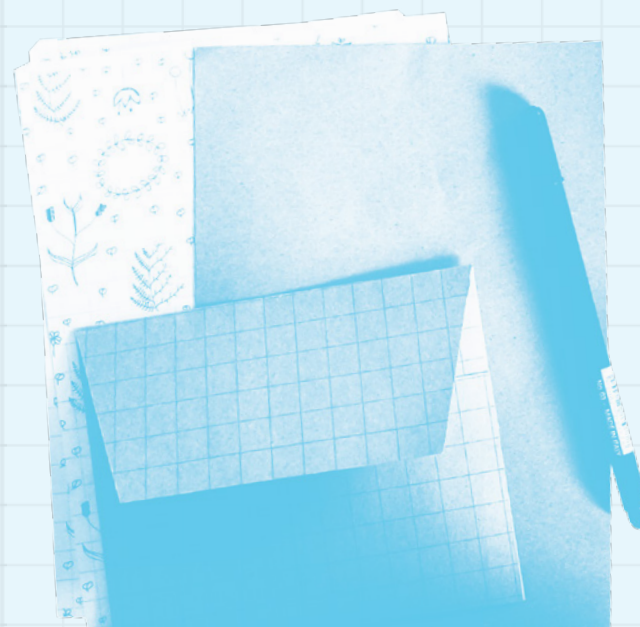

W tym ćwiczeniu zachęcamy Was do osobistej refleksji. Będzie Wam potrzebna karta, długopis oraz koperta. Na wykonanie zadania macie 15 minut. Waszym zadaniem jest napisanie listu do samego/samej siebie. W liście odnieś się do następujących kwestii:

- ✎ Jestem z siebie dumny, ponieważ podczas projektu zajmowałem się (tutaj napisz czym się zajmowałeś) i zrobiłem (tutaj napisz co zrobiłeś). Np. *podczas projektu odpowiadałem za przygotowanie materiałów graficznych, zrobiłem plakat, logo, ulotki oraz zaproszenia.*
- ✎ Czuję, że zadania, które wykonywałem mnie rozwinęły, ponieważ (tu napisz dlaczego tak czuję). Np. *czuję, że przygotowanie materiałów graficznych mnie rozwinęło, ponieważ nauczyłem się obsługi nowego programu graficznego.*
- ✎ Po projekcie chciałbym rozwinąć swoje umiejętności w zakresie (tutaj napisz w jakim). Np. *po projekcie chciałabym zakresie tworzenia krótkich filmów promocyjnych.*
- ✎ Swoje umiejętności rozwinę poprzez (tutaj wpisz, co planujesz zrobić, aby rozwinąć swoje umiejętności). Np. *swoje umiejętności w tworzeniu map rozwinę poprzez kurs internetowy, dotyczący montażu filmów.*

Niech każdy z Was zaklei kopertę napisze na niej swoje imię i nazwisko i przekaże ją nauczycielowi/nauczycielce. Nie czytajcie listów na forum – to list do Was, nie do innych osób w grupie. Koperty powinny wrócić do adresatów po pół roku od napisania listu do samego siebie.

A co jeśli po pół roku, kiedy otworzycie kopertę z listem do siebie, uznacie, że nie udało się Wam zrealizować celu – rozwinąć swoich umiejętności? Spróbujcie raz jeszcze! Napiszcie kolejny list i schowajcie go do koperty. Spróbujcie zaplanować swoje kolejne pół roku tak, by mieć możliwość rozwijania swoich umiejętności!

Uff. Zakończzone. Mamy nadzieję, że przeszliście przez wszystkie ćwiczenia i czujecie się po nich wzmocnieni i gotowi na nowe projekty. W tej części stawaliśmy nacisk na promocję i podsumowanie oraz osobistą refleksję. Wszystkie dotyczące podsumowania projektu z kursu możecie wykonywać również podczas podsumowania innych projektów. Możecie również stosować tylko te, które najbardziej Wam się podobają. Powodzenia w realizacji projektów!

- 👉 *Zapraszam Was serdecznie do Promowania działań i/lub rezultatów Waszych projektów.*
- 👉 *Wpiszcie krótki opis Waszego projektu na mapie (na padlecie).*
- 👉 *Weźcie udział w Festiwalu Internetowym 21 listopada!*
- 👉 *Będę czekała na relacje z projektów i ewentualne pytania.*

Justyna Zamojda

MODUŁ 1

Niska Emisja

to emisja szkodliwych pyłów i gazów na małej wysokości (do 40 metrów) powstająca w wyniku nieefektywnego spalania paliw w domowych piecach. Do paliw tych należy zazwyczaj węgiel niskiej jakości, drewno lub nielegalnie spalane odpady. Przyczyną niskiej emisji są również zanieczyszczenia pochodzące z transportu, głównie z samochodów i innych pojazdów spalinowych. Niska emisja jest głównym źródłem smogu.

[QUIZ](#) – dla czterech grup, trwa około 20 minut.

Ciekawe organizacje z terenu Białegostoku, które działają na rzecz czystego powietrza lub mogą wesprzeć wasze działania:

- **Rowerowy Białystok**
- **Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych**
- **Centrum Aktywności Społecznej**
- **Stowarzyszenia na Rzecz Eko-Rozwoju "Agro-Group"**
- **Instytut Działań Miejskich**

MODUŁ 2

Projekt młodzieżowy – etapy pracy:

1. **Budowanie grupy projektowej** i [kontrakt](#)
2. **Wyznaczamy temat**
3. **Cel projektu** – do tego przyda karta [diagnozy potrzeb](#)
4. **Lista zadań oraz termin**, kiedy te wszystkie rzeczy się wydarzą.
Do tego przyda się Wam stworzenie [Harmonogramu](#).
5. **Sojusznicy projektu**, zastanówcie się, kto może wesprzeć Was w realizacji projektu.
6. **Działania!** (i promocja projektu)
7. **Publiczna prezentacja efektów projektu.**
8. **Podsumowania projektu** oraz do informacji zwrotnej, którą dajemy sobie nawzajem w grupie projektowej.

[Film](#) o tym, jak zrobić projekt edukacyjny.

MODUŁ 3

Promocja to ważny etap realizacji projektu – to od niej zależy, ile osób dowie się o Waszej misji, wiadomości, którą chcecie przekazać i ile osób będzie uczestniczyć w Waszych działaniach.

Ważna data - najlepiej połączyć uroczysty moment w projekcie z jakimś świętem lub wydarzeniem, datą istotną z punktu widzenia tematyki projektu lub szkoły

Zakończenie projektu zamyka się etap spotkań grupy, wspólnego wymyślania działań oraz ich realizacji. Przed grupą projektową ostatnie dwa zadania:

- **podsumowanie** to okazja do tego, by zastanowić się nad tym, co mi/nam wyszło, a co nie, czego się nauczyłem, co osiągnęliśmy jako grupa,
- **informacja zwrotna w projekcie** to rozmowa, która umożliwia wymianę zdań, przekazania sobie wskazówek w taki sposób, że druga osoba będzie widziała, jak te wskazówki wdrożyć w swoją pracę w przyszłości.

